

רשמים חלש חלש.

הת/8. דו"ח התפתחות: - א. ישובי עולים
ב. הקמת חולית.

היו"ר השר י. גלילי: אני פותח את הישיבה. רצוני להעיר שתי

הערות מקדימות: (1) נשמע היום מפי חברי, מר אדמוני ומר אבני, דו"ח התקדמות באשר לביצוע ההחלטות על ישובים חדשים, לרבות המסגרת התקציבית, כולל המאחזים והאחזויות נח"ל ובכלל זה גם מצב הביצוע של החלטתנו בנוגע לישובי עולים. זה הסעיף היחידה שאני אבקש מאת הוועדה אסמכא לטפל בו.

(2) רצוני להודיע לוועדה כי בתאום עם ראש הממשלה קבענו כי נביא לוועדה הצעות באשר לתכניות ישוביות נוספות רק לאחר שיתקיים דיון בממשלה בנושא מדיניות ההתנחלות. תוך כדי כך נתאם את הדברים גם עם חברינו בהנהלת הסוכנות.

השר י. רפאלי: אני מבקש להעלות ענין שאיננו עומד על סדר היום. הזדעזעתי לשמוע הבוקר, בשידור

רדיו, הודעה בשם מזכ"ל הקה"ל בה נמסרו פרטים ופרטי פרטים על קנייה ורכישה של קרקעות, שעד כה שמרו על כך בסוד. אני יודע שאף פעם לא נמסרו פרטים בענין זה, אפילו לא בוועדה הזאת. מתוך הדברים שנמסרו ושודרו הבוקר בשידורי ישראל אני מביין שיש הצדקה לסיודיות. אינני מביין מה התועלת שפתאום מתגלים הדברים. אינני בטוח אם הנושא בכלל שייך לוועדה הזאת אבל אינני סבור שאנחנו יכולים לעבור לסדר היום בלי להגיב על הדברים ששודרו. אם הנושא שייך לנו - אני מבקש שתהיה תגובה הולמת, ואם הוא איננו שייך לנו - יש להפנות את הדברים לכתובת המתאימה כדי שתהיה תגובה מתאימה והולמת.

נניח שהיה שיקול לפרסם את הדברים, אבל אז

נשאלת השאלה: האם זה צריך היה להיות עכשיו, כשיש תסיסה בשטחים? לדעתי, מסירת ההודעה היא מעשה חלם שאין דוגמתו. לא יתכן שכל מי שמחבל ייצא ללא עונש.

היו"ר השר י. גלילי:

אני מערער על כך שהיה זה מעשה חלם, כי
בחלם לא היו חבלות. המעשה הזה יאה להגדרה

אחרת.

מר י. צור:

גם אני שמעתי את ההודעה הזאת הבוקר, כנראה

כמו יתר אזרחי ישראל. אינני נוקט עמדה

בענין זה לפני שאברר את הדברים עם המזכ"ל של הקה"ל, על דעת מי ומשום מה
מסר את ההודעה. אני מכיר את מר בן-שמש שנים רבות. אני יודע שבדרך כלל הוא
נוהג זהירות, ועל כן אני מבקש שתינתן לי שהות לברר את הענין.

אני מסכים בנוגע להערכת הענין, שהיא לא

לתועלת הענין.

השר י. רפאל:

אל נהיה מופתעים אם לא תהיה הערב תכנית

טלביזיה בענין זה. צריך לברר זאת.

היו"ר השר י. גלילי:

עד כמה שידוע לי, לוועדה שלנו אין סמכות

במה שנוגע לקה"ל, אבל בלא לדקדק בסמכויות,

פניתי הבוקר למר בן-שמש, שההודעה ברדיו מיוחסת לו, וביקשתי לדעת פשר הדבר.
נטפל בנושא ולישיבה הבאה של הוועדה נביא ידיעה. נקבל גם משידורי ישראל את
התמליל ואז יתברר בדיוק מה היתה הידיעה אשר יוחסה ~~ב~~ בפומבי למזכ"ל הקה"ל.
מכל מקום, אין ספק כי הידיעה הזאת, לכל הדעות, מהווה חריג מזיק ביותר. אני
אפנה למנהל רשות השידור ואבקש ממנו שלא יעשה המשך לידיעה הזאת מחמת הנזק
שבה.

התיישבות - דו"ח התפתחות

מר אדמוני:

אני רוצה לדווח בקצרה על מספר פעולות שעליהן

הוחלט בוועדה ועל תכניות חדשות שתוכננו

ותוקצבו לשנת התקציב שתתחיל בעוד כשבוע.

השלמנו הקמה של ארבעה מאחזים ברמת-הגולן:

יונתן, גמלא, מורדות והר אודם. בכל אחד מן המאחזים האלה יושבים היום גרעינים אזרחיים. התחלנו בפעילויות משקיות מצומצמות, בעיקר בעבודת חוץ, כפי שנקבע בחומר הרקע שנתנו בזמנו לוועדה. אנחנו משתדלים לתת תעסוקה משקית בישובים עצמם, בעיקר מלאכה, אבל גם חקלאות במידה שהדבר ניתן. לרשות גרעין יונתן יש שטח קטן, והתעסוקה היא במלאכה ועבודת חוץ. אנשי גרעין גמלא עוסקים בחקלאות/שקבלו מישוב סמוך, ובעבודת חוץ. בגרעין מורדות התחילו לעסוק גם בגידולים. זה אחד הישובים אשר מתוכנן כישוב קבע ויוכל לעסוק קצת בחקלאות. עיסוקם של אנשי גרעין הר אודם הוא בעיקר יחד עם אנשי נוה אטי"ב. גרעין זה שותף בעבודה בחרמון עם אנשי נוה אטי"ב.

לרשות הישובים האלה יש מבנים טרומיים. המעבר

לישובי קבע יחייב החלטה מיוחדת בוועדה. לכן אנחנו רואים את הפעילות הנעשית על-ידינו כפעילות של מאחזים. במקביל מכינים את תכניות הקבע לכל הישובים האלה כדי שבבוא העת נוכל להציע הצעה להעביר אותם לישובי הקבע המיועדים להם. כזכור, הפעולה הזאת היתה תגובה שלנו להחלטות

שנתקבלו באו"ם בעניין הציונות. במקביל למה שמסרתי הקמנו שלוש האחזויות נח"ל:

1. קישור שבאיזור תפן, נמצאת במחנה זמני. נעביר את ההאחזות למיקום הקבע בגוש הישובים שבדרום תפן, תוך כחודשיים. (2) מלפישוע או מעלה גלבוע ב'. החיילים מתגוררים באוהלים ומבני המגורים הם מבנים טרומיים. (3) פקעות ב' או רואי.

מר אדמוני:

לקראת שנת התקציב הבאה, על סמך החלטות

קודמות של הוועדה, אנחנו עושים את כל

ההכנות להקמת חמישה ישובים נוספים; ישוב ששי נמצא בתהליך הקמת כבר כיום אבל אולי אזכיר אותו ראשון, כוונתי ל"מינוס 165", ישוב בבקעת הירדן שצריך להיות קיבוץ. הגרעין הראשוני שלו יושב במחנה בקליה ועם השלמת מבני המגורים הוא יעבור מקליה לישוב הקבע, שבתהליך בנייה. ישוב זה הוא הדרומי שבישובי פדאל.

ישוב נוסף המתוכנן לשנה הבאה הוא תל-זית

ברמת הגולן. הכשרת הקרקע כבר התחילה ועבודות הבינוי יתחילו תוך זמן קצר. לגבי שני ישובים בגוש תפן, באותו איזור שבו נמצאת האחוזת קישור, אנחנו נמצאים במצב של טיפול בריכוז קרקעות בדרך של חליפין ורכישה, לא תפיסה. זה לא חלק מתפיסת הקרקעות בצפון הארץ. לפי דו"ח שקיבלנו, אני חושב שהמצב מניח את הדעת ולא יהיו עיכובים במימוש תכניות ההתיישבות וגם לא נראים לעין קשיים בריכוז המשבצות.

ישוב נוסף, מגן שאול, נמצא בקצה הדרומי של

גוש ישובי תענך. זה ישוב לבנים של ישובי תענך והגרעין הזה יעלה לשטח תוך חודשיים. האנשים יתגוררו במבנים זמניים שהחברים מקימים בכוחות עצמם, אנחנו אמנם מסייעים להם אבל הם יבצעו את העבודה בכוחות עצמם.

בדיונים שהיו לנו דיברנו על ישוב 'חרובית'

אנחנו מציעים להעביר את התקציב של ישוב חרובית לישוב 'חולית' בפיתחת רפיח. ב"חרובית" יש מאחז של נח"ל. אנחנו לא מציעים לעשות פעולה לבינוי קבע של ישוב ולכן מוצע להעביר את התקציב מ"חרובית" ל"חולית", שהוא אחד הישובים שתוכננו לאיזור הפיתחה. המשבצת בידנו. זה חלק מהתכנית המקורית של פיתחת רפיח. כל משבצות פיתחת רפיח ~~בכפ~~ בידנו. מבחינה קרקעית, הבעיה של פיתחת רפיח נסתיימה. אנחנו לא מבקשים שטחים נוספים מעל לאלה המצויים בידנו.

מר אדמוני:

"חולית" הוא הישוב הששי שבשבילו מקבלים

משבצת קרקע ומציעים את התחלת הבנייה השנה,

לקראת אכלוסו על-ידי גרעין של נח"ל בחודש ינואר 1977.

אני רוצה להזכיר שיש פרשה אשר סוכמה בשנה

שעברה ואשר איננה מוסדרת מבחינה תקציבית. אני מתכוון לששה ישובי העולים:

שני ישובים בגוש שגב, שאחד מהם מיועד לגרעין מארצות-הברית ואחד לגרעין מדרום-

אמריקה; שנים - בפיתחת רפיח, שהמשבצות שלהם בידינו - אחד לגרעין עולים

מארצות-הברית ואחד לגרעין מצרפת; = ישוב נוסף הוא קטיף ב' המיועד לגרעין ב'

מארצות-הברית, וישוב אחרון - קטועה ב' - לגרעין עולים מארצות-הברית, של

התנועה הרפורמית. הגרעין של שגב ב' נמצא בארץ, בשבי ציון, ומחכה. במשואות

יצחק יש גם כן גרעין מארצות-הברית אשר מחכה וממתין. גרעין שלישי נמצא בחלקו

בארץ. הוא מיועד לקטועה ב'.

במסגרת הדיווח שאני מוסר היום אני מוצא לנכון

להעיר שהחלטת הוועדה לא מתממשת.

היו"ר השר י. גלילי:

קיימנו שיחה עם שר האוצר בהשתתפות עבדכם,

שר הקליטה ושר השיכון, משנתברר לנו שבתקציב

משרד השיכון לא נכללו האמצעים לביצוע ההחלטות על ישובי העולים, מטעמים שעם

שר השיכון. אני מציע שלא נדון בזה בהעדרו. יחד עם זאת אני מבקש להסמיק אותו

לבוא בדברים בעניין זה עם שר האוצר, על דעת הוועדה. אני לא יכול לשער שיעלה

הכורת על ישובי העולים, ביחוד לאחר ועידת ירושלים, ובמיוחד שיש צורך לעלות

שהם כבר שלחו יחידות חלוץ לארץ, וביחוד שמשרד הקליטה הלך לקראת התכנית

הזאת עם תקציב ל-200 יחידות דיור לפי הסטנדרטים של משרד הקליטה, שהם פחות

מהמקובל במשרד השיכון, בשים לב למקומות שבהם היחידות צריכות להיבנות.

היו"ר השר י. גלילי:

יש עוד "מיוחד" אחד והוא, שישנה התקשרות עם התנועה הרפורמית, שהיא, בפעם הראשונה בתולדותיה, התחייבה להקים ישובים בארץ. הדברים אמורים לגבי הערבה, ישוב שנקרא קטורה ב'. הם מתכוונים לקיים שם, בחודש נובמבר, חגיגה של הנחת אבן הפינה ויכול להיות שנבקע פה מעין חלוצי לישובים, קיבוצים, מושבים וכיוצא בזה.

מר ר. זאבי:

מה צורת הישוב שהם רוצים?

היו"ר השר י. גלילי:

הישוב בקטורה יהיה בקשר עם איחוד הקבוצות והקיבוצים. אינני מעלה על דעתי שמטעמים תקציביים נקטע את הפעולה הזאת. נבוא בדברים עם שר האוצר. אין זה מן הנמנע ששר האוצר יזמן עוד פעם דיון עם שר השיכון. מכל מקום, אני לא מתכוון לוותר ואדווה לכם בישיבה הבאה מה העלינו. לפני שאני מוסר את רשות הדיבור למר אבני אני מבקש להבהיר בקשר ל"חרובית" ו"חולית". אני רוצה להזכיר לחברי הוועדה שבשעתו, ב-2 ביוני 1974 החלטנו כאן על ריכוז קרקע להקמת ששה ישובים בפיתחת רפית. אחר-כך הבאנו את הדבר הזה לידיעת הממשלה. הממשלה אישרה את הדבר והוסיפה החלטה, כי על כל ישוב צריך לקבל החלטה בדרך המקובלת. במשך הזמן קיבלנו החלטות על חמישה מתוך ששה ישובים אלה, מהם ארבעה מושבים וקיבוץ אחד. נותר לנו, פורמאלית, לקבל החלטה על הישוב הששי. לא הכנסנו את זה במסגרת התקציבית מפני שהיו עדיפויות אחרות, אבל מאחר שבא לרשותנו משרד הבטחון על-ידי הקמת האחזות נח"ל בחרובה - לגבי חרובה אין לנו החלטה על הקמת ישוב. בשעה שדיברנו על האחזות בחרובה התחייבתי שהאזרוח של הישוב הזה צריך להיות מובא להחלטת הוועדה מ כאן שעדיין אין אישור על הקמת ישוב בחרובה - מכאן שיש תקציב ואנחנו מציעים להעביר אותו לישוב בפיתחה - ל"חולית".

מר אבני:

בשנת 1975 הפעלנו 16 ישובי קבע אשר מתחלקים

לשתי קבוצות. קבוצה אחת שאנחנו מכנים, בלשון

מקצועית, תכניות שנים קודמות. יש כאן ישובים שהוחלט עליהם בשנת 1974 או 1973, בחלקם תוקצבו אבל לא הגיעו לביצוע. ששה ישובים תוקצבו בשנת 1975. עשרה ישובים נמצאים בשלבים שונים של ביצוע, שהתחלנו בהתחלת השנה, או בנייה ממש, או הכשרת שטח אשר מסומן לבנייה. מתוך עשרת הישובים מתכניות שנים קודמות שלושה נמצאים ברמת הגולן: אליעד - מושב; כפר-תעשיה; וקשור - קיבוץ. בגליל - קרנות - מרכז איזורי על-יד מרכז גורן. זה אפילו לא היה בוועדה הזאת. הוחלט על כך לפני שהוועדה הזאת החליטה לדון גם בישובים בתוך הקו הירוק. בבקעת-הירדן - מרכז איזורי - מעלה אפרים; גלגל - קיבוץ שאזורח; משואה - מושב שאזורח. בערבה - מרכז איזורי - שלח; בחבל רפיח - קיבוץ בשם סוכות, שכבר אוכלס, ובצפון סיני - נח"ל סיני. אלה עם עשרת הישובים של תכניות שנים קודמות

ששה הישובים של תכנית 1975, מתוך אחד-עשר

שכזכור הוחלט עליהם לשתי שנים - 1 ברמת הגולן - מושב קשת, אשר מסיימים את הכשרת השטח ותכניות הבנייה נמצאות במכרז; בגליל - מושב יעד, שפה נקרא שגב ב', הכשרת הקרקע בביצוע ותוך כמה שבועות אפשר יהיה להתחיל בעבודה. בבקעת הירדן - מושב תומר, הוחל בבנייה ממש, זה אחד מהמצאלים. בחבל רפיח - רפיח ד', הוחל בהכשרת השטח. ברצועת עזה - קטיף א', הוחל בהכשרת השטח. קיבוץ סמר של הקיבוץ הארצי. לפני כחודש, ב-23 בפברואר הנחנו את אבן הפינה ובסוף חודש יוני יהיה אכלוס. הדבר הזה מתאפשר כתוצאה מבנייה מתועשת מרחבית, כשהיחידות מוכנות במפעל ומובאות גמורות לשטח.

לגבי שנת 1976, בתקציבנו מופיעים שבעה

ישובים. תל-זית - מושב בגולן, תפן א' ותפן ב' - קיבוצים, מגן-שמואל - מושב, "חולית" במקום חרובה, "מינוס 165 - קיבוץ בבקעת הירדן במקום האחוזת נהרן. הישוב השביעי הוא הר גילה.

מר אבני:

אשר להפעלה. בשלושה מקומות, כדי להרוויח זמן, גם מבחינה צרכי האכלוס וגם לפי בקשתו של יושב-ראש הוועדה, הקדמנו את הכשרת השטח. המקומות הם: תל-זית, מגן שאול, ומינוס 165. הדבר הזה יאפשר להתחיל את ביצוע הבנייה מיד בחודש אפריל, עם תחולת החוק של התקציב החדש.

אולי כאן המקום לומר מלת תודה לפעולתה של הקה"ל. כידוע, יש לנו הסדר עם מינהל הפיתוח של הקה"ל, להכשרת השטח, שאנחנו מממנים כמעט בכל הישובים פרט ליוצאים מן הכלל. זה נותן לנו כמה יתרונות: מהירות ביצוע, מקצועיות וגם נאמנות והענות לגמישות בדרישות במה שנוגע לקביעת הקצב והביצוע. קורה גם שניתנת לנו אפשרות להזמין על חשבון השנה הקרובה וזה מה שקרה לגבי שלושת הישובים שהזכרתי. מפעם לפעם, כאשר המצב מחייב, אם מבחינת הלוגיסטיקה של העבודה או מבחינות אחרות, אנחנו מבקשים ונענינו, וכאשר חוק התקציב מקבל תוקף אנחנו מכניסים את הדברים להקצבה. על כך רצוני לומר יישר כח לקה"ל.

ברשותכם, כמה נתונים כספיים. בהצעת התקציב ל-1976 יש כמה תכניות לגבי ההתיישבות החדשה. באופן כללי מדובר על 1000 יחידות דיור על כל המרכיבים. מספר זה של 1000 יחידות מתחלק ל-500 יחידות פלוס מוסדות ציבור בישובים חדשים וקיימים, 200 יחידות המשך בנייה בימית, 100 יחידות המשך בנייה בקצרין ו-100 יחידות בשבעת הישובים שמניתי קודם. תכנית זו מוערכת בתקציב בסכום של 355 מיליון לירות לצרכי הכשרת קרקע, מיגון, מיקלוט ומבני ציבור.

כדי שיותר לנו להפעיל ולסיים את הבנייה של שנים קודמות נאלצנו לבקש, וקיבלנו את הסכמת האוצר, לתכנית של עוד 150 מיליון לירות.

מה פירושם של "מבני ציבור"?

השר י. רפאל:

אשר לישובי עולים. אלמלא האמירה שזה לא נכלל בתקציב משרד השיכון מטעמים הידועים לשר השיכון הייתי נמנע מלהעיר בעניין זה, אבל מכיוון שהאמירה נאמר אציין שעד השנה היה מקובל שלגבי החלטות של הוועדה הזאת על ישובים חדשים היה דיון עם שר האוצר ולא תמיד זה הועמד בתקציב משרד השיכון.

מר אבני:

אשר להפעלה. בשלושה מקומות, כדי להרוויח זמן, גם מבחינה צרכי האכלוס וגם לפי בקשתו של יושב-ראש הוועדה, הקדמנו את הכשרת השטח. המקומות הם: תל-זית, מגן שאול, ומינוס 165. הדבר הזה יאפשר להתחיל את ביצוע הבנייה מיד בחודש אפריל, עם תחילת החוק של התקציב החדש.

אולי כאן המקום לומר מלת תודה לפעולתה של הקה"ל. כידוע, יש לנו הסדר עם מינהל הפיתוח של הקה"ל, להכשרת השטח, שאנחנו מממנים כמעט בכל הישובים פרט ליוצאים מן הכלל. זה נותן לנו כמה יתרונות: מהירות ביצוע, מקצועיות וגם נאמנות והענות לגמישות בדרישות במה שנוגע לקביעת הקצב והביצוע. קורה גם שניתנת לנו אפשרות להזמין על חשבון השנה הקרובה וזה מה שקרה לגבי שלושת הישובים שהזכרתי. מפעם לפעם, כאשר המצב מחייב, אם מבחינת הלוגיסטיקה של העבודה או מבחינות אחרות, אנחנו מבקשים ונענינו, וכאשר חוק התקציב מקבל תוקף אנחנו מכניסים את הדברים להקצבה. על כך רצוני לומר יישר כח לקה"ל.

ברשותכם, כמה נתונים כספיים. בהצעת התקציב ל-1976 יש כמה תכניות לגבי ההתיישבות החדשה. באופן כללי מדובר על 1000 יחידות דיור על כל המרכיבים. מספר זה של 1000 יחידות מתחלק ל-500 יחידות פלוס מוסדות ציבור בישובים חדשים וקיימים, 200 יחידות המשך בנייה בימית, 100 יחידות המשך בנייה בקצריין ו-100 יחידות בשבעת הישובים שמניתי קודם. תכנית זו מוערכת בתקציב בסכום של 355 מיליון לירות לצרכי הכשרת קרקע, מיגון, מיקלוט ומבני ציבור.

כדי שיותר לנו להפעיל ולסיים את הבנייה של שנים קודמות נאלצנו לבקש, וקיבלנו את הסכמת האוצר, לתכנית של עוד 150 מיליון לירות.

מה פירושם של "מבני ציבור"?

השר י. רפאל:

בית-כנסת.

השר א. אוזן:

אני מבקש לשמוע את תשובתו של מר אבני.

השר י. רפאל:

מבני ציבור הם מבנים תקינים בכל ישוב, כגון:

מר אבני:

צרכניה, מזכירות, מועדון, מרפאה, גן ילדים,

מחסן נשק ותחמושת.

אשר לבתי-כנסת. יש מספר ישובים שאינם רוצים

להקים בית-כנסת. בכל מקום אנחנו נותנים בית-כנסת התחלתי המונה 30 - 40

מקומות ישיבה. רוב הישובים המעוניינים בבית-כנסת רואים בו, ובצדק, אחד המבנים

המרכזיים של הישוב. זה תהליך של מספר שנים עד שיודעים מה רוצים ואז בונים

את בית-הכנסת הקבוע, ואז, יחד עם הוועדה הבין-משרדית, מסייעים בהקמת בית-הכנסת

הקבוע, הגדול.

לפי הנתונים שמסרתי נמצא שלצרכי ההתנחלות

להתיישבות החדשה בשנת 1976 יש סכום של חצי מיליארד לירות ועוד 5 מיליון,

לעומת 420 מיליון בשנת 1975. כלומר, בשתי שנות תקציב ישקיע משרד השיכון,

בתכנית שהיא התחלתית, כמיליארד לירות עם ההתייקרויות הצפויות.

בכמה ישובים מדובר?

שאלה:

23 ישובים פלוס בנייה נוספת בישובים קיימים,

מר אבני:

כפי שצינתי.

אשר לישובי עולים. אלמלא האמירה שזה לא נכלל

בתקציב משרד השיכון מטעמים הידועים לשר השיכון הייתי נמנע מלהעיר בעניין זה,

אבל מכיוון שהאמירה נאמר אציין שעד השנה היה מקובל שלגבי החלטות של הוועדה

הזאת על ישובים חדשים היה דיון עם שר האוצר ולא תמיד זה הועמד בתקציב משרד השיכון.

מר אבני:

השנה, כפי שאמרתי, יש חצי מיליארד לירות.

יותר מזה לא היתה שום אפשרות. גם בדיונים

הבהרנו, כי אחת הסיבות שלא יכולנו להעמיס יותר זה הצורך ב-150 מיליון לירות

כדי לגמור תכניות של השנים הקודמות, כי מה הטעם להחליט על דברים חדשים בטרם

סיימנו דברים קודמים? אם לא תהיה החלטה של האוצר - לא נוכל להוסיף ישובים

חדשים.

אם מותר לי, אציין בסוגריים שמתוך הששה

שמדובר עליהם עם משרד השיכון, שניים לא יגיעו לביצוע.

פרופ' ר. וייץ:

איזה?

מר אבני:

השגבים.

פרופ' ר. וייץ:

זה אסון.

היו"ר השר י. גלילי:

מה המצב לגבי המרכז האיזורי בערבה?

מר אבני:

הכשרת השטח נסתיימה. הקבלן בשטח, מתחיל

במקלטים וביסודות. מכיוון שהבנייה היא

טרומית, לא נוכל לבצע כל עוד ~~66666~~ מע"צ לא תקדם את דרכי הגישה.

היו"ר השר י. גלילי:

מה עם קטיף?

מר אבני:

בהכשרת השטח.

השר א. און:

המרכז ייקרא על שמו של ספיר המנוח. שר האוצר

לקח על עצמו לפנות לוועדת השמות להחלפת השם.

היו"ר השר י. גלילי:

כולנו נקדם את החלפת השם בברכה. אני רוצה
להזכיר את יוזמתו של ספיר ז"ל בענין

ישובי העולים.

אני מציע שבעקבות הדברים של מר אבני
ובהעדר שר השיכון, לא נפליג לענין. כאשר אמרתי "מטעמים הידועים לשר השיכון" -
הרי לא יתכן שדבר כזה ייעשה מטעמים שאינם ידועים לשר השיכון. אין ספק ששר
השיכון נתון במצוקה כספית ואנחנו יחד צריכים לחפש לזה פתרון.

מר אבני:

יש פנייה של יושב-ראש הכנסת, שאנחנו
חומכים בה, שבית-ספר שדה בהר-גילה ייקרא על

שם קדיש לוז ז"ל.

היו"ר השר י. גלילי:

אני שמח לבקר לכם שהוועדה שלנו משוחררת
מהכרעות לשמות של ישובים.

אני רוצה להודיע לוועדה, שלאחר הישיבה

הקודמת בנושא הר גילה הגיעו לידינו נתונים שלא היו בוועדה, בנושא הקרקעות
בהר-גילה, נתונים לצד החומרה ולא לצד הקולא, ואנחנו מטפלים בצורה נאותה כדי
להתגבר בנושא זה.

בראשית הישיבה אמרתי שלא נקבל החלטות

בתכניות להתיישבות חדשה, אבל רצוני להביא לידיעת הוועדה פעילות אשר נעשית
בעיקר בתחום התכנון לגבי איזור חדש בגליל. הדבר מובא לידיעה ולהרחבת הדעת
ועדיין לא להחלטה.

השר א. אוזן:

נדמה לי שברשימה שקיבלנו חסרה "אשלים"
במסגרת הבנייה.

היו"ר השר י. גלילי:

זו אשמתי. היות ורצייתי להיות קפדן שלא מקבלים

החלטות בעניין ישובים חדשים, הרי בעניין אשלים

אין עדיין החלטה פורמאלית. נביא את העניין בבוא העת. "אשלים" נמצא ברמת הנגב.

היום אנחנו לא מקבלים החלטות על ישובים חדשים.

השר א. אוזן:

אני יודע שהוועדה איננה עוסקת במה שאומר, ובצדק,

בכל-זאת אני מבקש להעלות הצעה, שנטיל על המחלקה

להתיישבות, כמקרה יוצא מן הכלל, שהיא, מתוך שני המושבים המיועדים לעולים חדשים

בפיתחת רפיח, אחד יועד לגרעין שהמחלקה תגייס אותו מקרב עולי ברית-המועצות

בארץ. עדיין לא עשינו דבר בעליה זו, ואני חושב שזה לא בריא לא לעליה ולא

לאוכלוסיה. לדעתי, צריך להקצות את השטח ולהביא אותם כדי שינסו ויצליחו כמו

שהצליחו הרבה עליות חדשות.

מר קרונה:

מה עם בעיות כח אדם והאכלוס בישובים?

היו"ר השר י. גלילי:

נקיים ישיבה מיוחדת בעניין זה. ביקשתי מאנשי

המחלקה להתיישבות פרטים בעניין זה.

השר ח.י. צדוק:

אני מניח שנקבל פרטים גם בשאלת האכלוס וגם

בשאלת העיסוק, כלומר, העסקת עובדים שכירים

שלא מבני המקום.

פרופ' ר. וייץ:

יש לי אינפורמציה משמחת לוועדה.

באינציאטיבה מקומית התגבש בשבועות האחרונים

גרעין של עולי ברית-המועצות בבאר-שבע. נפגשתי אתם השבוע והם מסרו לי רשימה

של משפחות להקמת מושב עולים דוגמת שדה ניצן. ביקשתי מן האנשים שלנו בחבל

לכיש להפגש אתם ולסייע בידיהם.

אם תכונותיהם של הנרשמים תואמות כל הקריטריונים,
ובראייה ראשונה נראה שכן, נסייע.

פרופ' ר. וייץ:

אפשר אפילו להוריד את הסטנדרט.

השר א. אוזן:

בכמה משפחות מדובר?

מר י. צור:

יש 27 משפחות רשותות. אם הדברים יהיו תואמים,
יתכן מאד שנביא הצעה. אם הגרעין יגורען - הדבר

פרופ' ר. וייץ:

יובא לשולחן הזה להחלטה.

אני מבקש משר החקלאות לגרוע מן ההצעה שלו את
המלה "להטיל". הנושא של עולי ברית-המועצות

היו"ר השר י. גלילי:

יבדק ונדווח על כך.

האיזור שאני רוצה למסור עליו נמצא במרכז הגליל.

מר י. אדמוני:

כדי לקבל את נקודות הציון שלו אציין שאנחנו רואים

מצפון את כביש עכו-צפת, כאן נמצא המושב שזור והכפר רמי, הצומת של כביש

מרר-עילבון והכביש ממרר למגדל. הכביש הפונה מערבה הוא כביש מהצומת ממרר-עילבון

עד סכנין, דהיינו - איזור ההתיישבות בשגב.

(מר אדמוני מסביר את הפרטים במפה).

חשיבותו של האיזור היא בכך שהוא מאפשר לנו הקמת

מספר ישובים בקטע שבין כביש עכו-צפת ונצרת-טבריה או דיר-חנא-סכנין והוא סוגר

איזור התיישבותי כמעט מושלם של תפן, שגב וחזון. גם מבחינת הכבישים זה חשוב,

כי אנחנו יושבים על ציר כביש ממעלות לכרמיאל ושגב, אשר מתחבר עם כביש
שפרעם-צפת ואנחנו מתיישבים לאורך הציר ממזרח מערב, ממרר לאיזור הקריות.

מר י. אדמוני:

זה איזור התיישבותי חשוב על צירים שאנחנו מחשיבים אותם. במרכז השטח שאנחנו מדברים עליו,

על הר-חזון, נמצא מושב חזון.

היו"ר השר י. גלילי:

בן כמה הוא?

מר י. אדמוני:

הוא יושב לפני שמונה שנים. יש במקום ששים משפחות המתקיימות מלול וממטע.

עיקר קיומם של הישובים יהיה לאו דווקא על

חקלאות.

מדובר על ארבעה - חמישה ישובים. האחד קרוי

בסלנג שלנו גבעת רמה, מעל שטח בקעת חנינה, בין חזון וכפר רמי, בקרבת כביש עכו-צפת. יש פה שטח גדול פנוי. אין פה בעלות ערבית, רוב השטח בבעלות יהודית ואין כל קושי לתכנן פה ישוב. בכל המערכת של ההתיישבות שאנחנו מציעים בגליל אין בעיה של הפקעות אלא אפשר להסדיר את הדברים בחליפין או ברכישה.

השר ח.י. צדוק:

חליפין בהסכמה.

מר י. אדמוני:

כן. אנחנו מחליפים שטחי טרשים בשטחי בנייה. זה נעשה ברצון.

היו"ר השר י. גלילי:

האם זה כולל את המינהל?

מר י. אדמוני:

בהחלט.

מר י. אדמוני: אשר לקצב הפעילות: המשבצות האלה עומדות לרשותנו.

בשגב יש שתי משבצות שהן בבעלות מלאה שלנו ואין מניעה שנעבוד עליהן. גם בתפן אותו דבר לגבי שתי משבצות. בשתי משבצות יש בעיות אבל הפתרונות שאנחנו מציעים קוסמים לבעלים.

השר ח.י. צדוק: בנכונות לעשות עסקות חליפין, האם יש הבחנה בין קרקעות שלנו מקדמא דנא ובין קרקעות שהם מככסי

נפקדים?

מר י. אדמוני: יש פה עסקות שלישיות ורביעיות. כלומר, יש כמה אנשים אשר מוכנים לקבל את השטחים האלה והם עושים את החליפין. בסך הכל זו עבודת נמלים. נראה שלגבי קצב ההתיישבות נוכל לעמוד בקצב המתוכנן.

אשר לגבעת רמה. מעבר לכביש נמצא מחנה צה"ל, מחקן קבע. בין צומת כביש עכו ומחקן הקבע, מזרחה לכביש, יש משבצת התיישבותית מחאימה, שהיא לרשותנו.

מר י. צור: מה עם עצי הזית במקום?

מר י. אדמוני: אין פה.

אנחנו מציעים ישוב על גבעת צלמון. יש שטח מרוכז

ויש בעיות קרקעיות. מכל שלוש המשבצות - זו היא הפחות מושלמת. אנחנו מציעים להעלות האחזות נח"ל על גבעת צלמון, וישובי קבע על המשבצות האחרות. צה"ל פתח את השטח הזה לצרכי התיישבות, הוא א הוציא אותו ממסגרת שטח 9 וחשוב שנעשה פה פעולה התיישבותית כדי שלא תיקבענה עובדות אחרות. לכך החשיבות הגדולה בהקמת האחזות נח"ל.

מר י. אדמוני:

אני מבין שענין זה איננו עומד להחלטה,
אבל אם יוחלט על כך - תהיה אפשרות לממש

עליה של האחוזות נח"ל למקום הזה.

יש לנו עוד משבצת, הר רביד, מעל כביש
מר-מגדל. פה יש 5000 דונם ש-1500 דונמים מהם זה שטח עיבוד בבעלות המינהל,
שהיו בהקצאה ליהודי פרטי. המינהל מוכן להוציא את זה מידיו ולהעמיד את
המשבצת לרשותנו, תוך מספר חודשים.

היו"ר השר י. גלילי:

מה המרחק לחוקק?

מר י. אדמוני:

בקו אוויר, כשלושה קילומטרים. זה קרוב
לכביש. ההתלבטות שלנו לגבי ישוב זה היא

בכך שהוא קצת מחוץ לשטח הבוער לנו בתוככי הגליל אבל היתרון שלו הוא בכך
שצמוד לו יש שטח קרקע.

ההצעה שאנחנו מביאים היום היא להקים ארבעה -

חמישה ישובים בקטע הזה של מרכז הגליל בין כביש עכו-צפת לדיר-חנא-סכנין, והם:
רמה, חזון ב', צלמון וחלזון ואולי הר רביד, אשר יהיה ישוב עצמאי או שקרקעותיו
יתחלקו בין הישובים האחרים שהזכרתי.

היו"ר השר י. גלילי:

הדבר לא מובא להחלטה. אבוא בדברים עם

שר הבטחון ועם מר משה נצר בנושא הנחל

ואם הדבר יהיה בשל הוא יובא לאחת הישיבות של הוועדה.

אני ממליץ שאם חברי הוועדה רוצים לסייר

באיזור - נסדיר סיור.

היו"ר השר י. גלילי:

דווקא בעקבות הרעש לרגל ההפקעות אני ~~מא~~

מחשיב מאד שנקדם את הפעולה שלנו בגליל.

נקווה שכל הנתונים שעליהם מסר מר אדמוני בנושא הקרקעות יתאמו למציאות ושלא תקפוץ שיקצה ותשבש את הדבר.

אני מבקש את האישור של הוועדה לכך ש:

(א) מסמיכים את יושב-ראש הוועדה לבוא בדברים עם שר האוצר במטרה להבטיח את האמצעים הנדרשים לביצוע החלטות ועדת השרים מיום 9 בספטמבר 1975 בדבר ישוב העולים.

(ב) התקציב שאושר (לפי החלטת הוועדה מיום 14 במאי 1975) לתשתית בחרובית יופנה להקמת הישוב בחולית.

זו הצעה מוסכמת עם משרד השיכון.

הצעתו של היושב-ראש נתקבלה.

הישיבה נסתיימה בשעה 12.00.

הת/8. התיישבות - דו"ח התפתחות: -
א. ישובי עולים
ב. הקמת חולית

יו"ר הועדה פותח.

בציג המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית ובציג משרד השיכון מוסרים
דין-וחשבון בעב"ן התפתחות ההתיישבות.

בדיון משתתפים: השרים י. גלילי, י. רפאל, א. אוזן, ח.י. צדוק,
וה"ה י. צור, י. אדמוני, מ. קרובה ור. וויץ.

מ ח ל י ט י ס:

א. ישובי עולים
מסמיכים את יו"ר הועדה לבוא בדברים עם שר האוצר במטרה להבטיח
את האמצעים הנדרשים לביצוע החלטות ועדת השרים מיום
ד' בתשרי תשל"ו (9.9.75) בדבר ישובי העולים. ימסר דווח לוועדה.

ב. הקמת חולית
התקציב שאושר בהתאם להחלטת הועדה מיום כ"ה באייר תשל"ה (6.5.75)
בשביל חרובה, יופנה להקמת חולית.

ה י ש י ב ה ב נ ע ל ת